

דוניה רוזן מספרת על העזרה שקיבלה מאוכלוסיות מקומיות בברחה

מפני הנאצים:

.... היה בדעתי ללכת בכפר זה אל אישה בשם פאראסקה הריהורישין ולגלות לה את סודי. הכרתי אותה שאישה טובת-לב וישרה היא ולא תעשה כל עוול.... ידעתי שהיא מתגוררת בכפר זה, אך לא ידעתי באיזה בית היא יושבת. הלכתי איפה בתוך הכפר וחיפשתי בעיניי בכל פינה.... פתאום הרגשתי שאיכר בא בימים משאיר את עגלתו הרתומה לסוסים והוא צועד אחרי. "כבר הכיר אותי", אמרתי בלבי והחלטתי שלא להודות בשום פנים ביהדותי....

.... "את יהודיה", אמר האיש והדגיש את המלה "יהודיה". שתקתי.

"כיצד עלה בידך להימלט מגיהנום זה?" שאל אותי שוב ועקב אחרי כל תנועה שלי. חיכה לתשובה. מאחר שלא קיבל אותה, אמר: "לכי לאשר תלכי, כי כל פרחח עלול להביאך כאן למשטרה. האנשים עוקבים אחריך".

"אינני יהודיה ואין לי מה לפחד" עניתי. והוא כאילו לא שמע את דברי והמשיך ואמר: "אל תסתובבי כאן בכפר, זה מסוכן".

ראיתי בעיניו סימני רחמים וחסד. פתאום תפס את ידי והחל לנשקה. לא ידעתי, אם זה רגש של חמלה המתעורר בלבו של אב לגבי ילד, או רגש של רחמים מצד בן-אדם לגבי יצור חלש, נבהלתי גם מרגש רחמים זה....

.... נכנסתי לדיר, ריח תפוחי אדמה מבושלים שיכרני ממש. לפני עמד סיר גדול עם תפוחי אדמה שהוכנו, כנראה, לחזירים, ואני אכלתי ואכלתי – ולא ידעתי שובע. למעלה מששה ימים לא בא אוכל אל פי, מלבד מים וכמה פירורי אוכל. פתאום הרגשתי חולשה גדולה וסחרחורת. לא הייתי מסוגלת לזוז ולצעוד אפילו צעד אחד.

יהיה אשר יהיה – אמרתי בלבי. נעלתי את הדיר, כרעתי מרוב עייפות ונרדמתי. כאשר פקחתי עיני, היתה כבר שעת בין הערביים. פחד אחזני. זמן רב לא יכולתי להבחין היכן אני נמצאת. פתאום שמעתי קול דפיקה. פתחתי את הדלת ונדמה היה לי כי הנני מסתכלת בפני מלאך-המוות. היה זה מקרה מזל: לפני עמדה מכרתי, פאראסקה. היה נדמה מאוד, הביטה עלי כאילו על מי שקם לתחיה, חיש מהר נעלה את הדלת והלכה. רק בשעה מאוחרת בלילה, כאשר כל בני הבית כבר היו שקועים בתרדמה, באה אלי בחשאי. סיפרתי לי הכל ושתינו יחד בכינו. "לבי לבי לך, דוניה", אמרה האשה. "לבי לכל אלה שניספו, אך את נמצאת כבר אצלי, לך רוצה אני להגיש עזרתי, אבל אינני יודעת כיצד אעשה זאת. בעלי אסור שידע כי את נמצאת כאן, ואני בעצמי מרגישה כי חסרת אונים אני ולא אוכל לעמוד בפני הסכנה הגדולה המאיימת עלינו. אם אחזיק אותך אצלי, צפוייה גם לי סכנת מוות".

ראיתי, היאך נאבק הרגש שלה עם התבונה. בסוף אמרה: "הישארי, הישארי אצלי ימים אחדים, אחר כך תלכי ותחפשי אנשים טובים אחרים, אולי תצליחי".

הצפינה אותי בעלית-הגג. ישבתי שם מכוסה בחציר ורק פתח קטן היא מלמעלה. איש לא ידע את הסוד זולתה והיא נשאה את הסוד בלבה. חרדה השתקפה בעיניה. התחילה לעקוב אחרי חדשות ותמיד היתה דרוכה, תמיד היתה צופה במתיחות מה יביא יום.

מתוך: דוניה רוזן, *ידידי היער*, יד ושם, ירושלים, 1985, עמ' 44-45.